

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА НА ЗДОБУТТЯ СВО «МАГІСТР»
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 022 ДИЗАЙН,
ОПП «КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ДИЗАЙН В ІНДУСТРІЇ МОДИ»

ЯРМАК Софія

**БІОТЕХНОЛОГІЇ ТА ОРГАНІЧНІ МАТЕРІАЛИ В ДИЗАЙНІ
ОДЯГУ ЯК РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ СТАНУ МЕНТАЛЬНОГО
ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ**

*Науковий керівник: Лагода Оксана Миколаївна
доктор мистецтвознавства, професор
Харків 2025 рік*

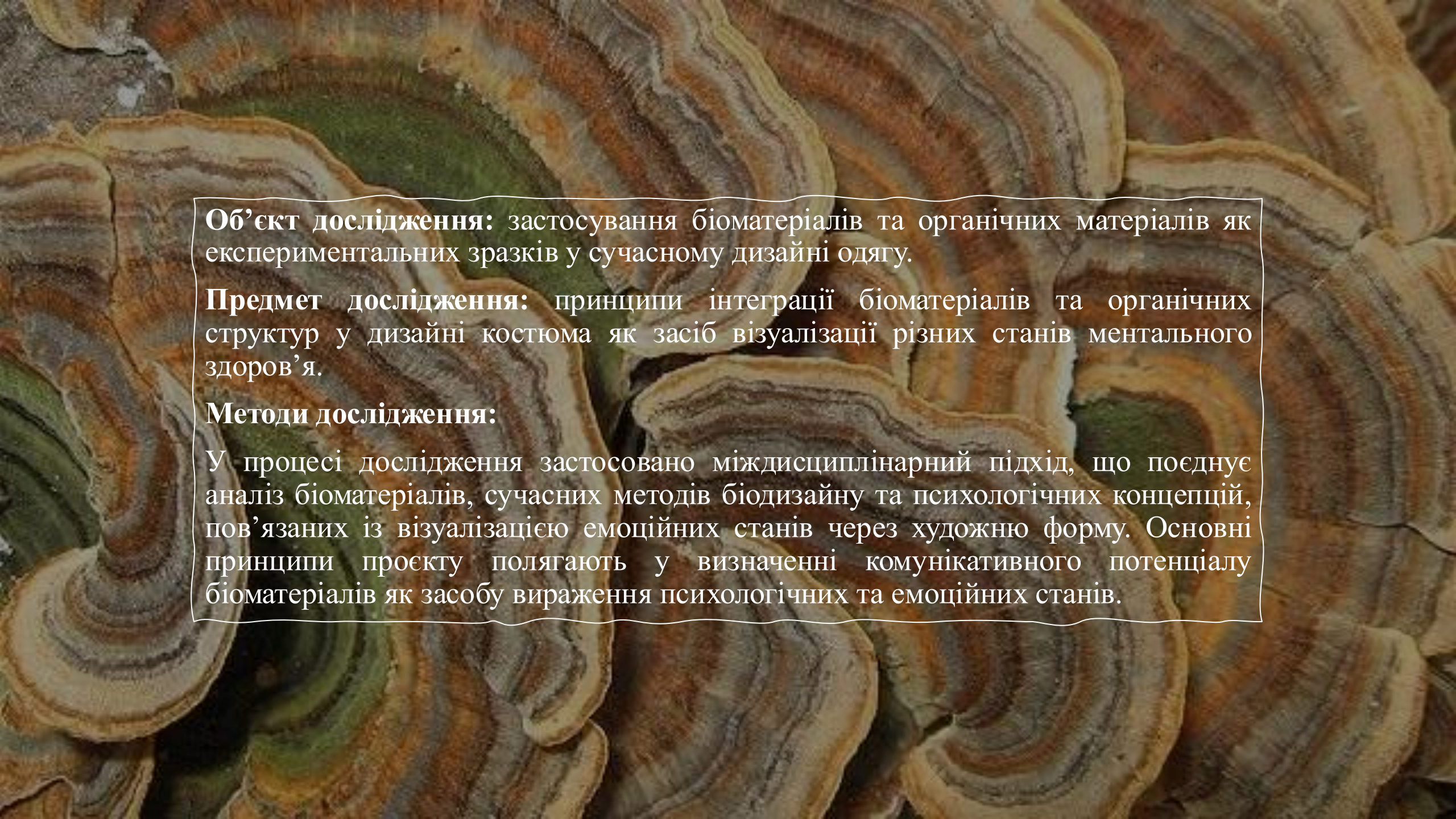
Актуальність теми. У сучасному світі екологічна криза та глобальні зміни в способі виробництва змушують переосмислити роль дизайну одягу як свідомого інструменту впливу на суспільство. Однією з ключових проблем залишається надмірне виробництво і як наслідок велика кількість відходів, які не утилізуються та зростання споживчої культури в модній індустрії. У відповідь на ці виклики дизайнери звертаються до сталих практик, біотехнологій та вторинного використання матеріалів.

Водночас, тема ментального здоров'я, яка є актуальною завжди, у ХХІ столітті вийшла за межі медичної площини і стала частиною широкого соціального й культурного обговорення.

Мета роботи: дослідити, як органічні та біологічні матеріали можуть бути використані в дизайні одягу як інструмент візуального вираження емоційного стану людини та як спосіб відображення зв'язку між природою, тілом і ментальним здоров'ям.

Завдання:

- проаналізувати сучасні підходи до створення біоматеріалів у контексті сталого дизайну;
- дослідити проблематику ментального здоров'я через призму візуального мистецтва та моди;
- визначити асоціативний зв'язок між певними емоціями та властивостями органічних матеріалів;
- розробити концепцію арт-колекції, де кожен образ репрезентує конкретний емоційний стан через використання біоматеріалів;
- створити візуальні рішення, що відображають ідею єдності емоційного та природного.

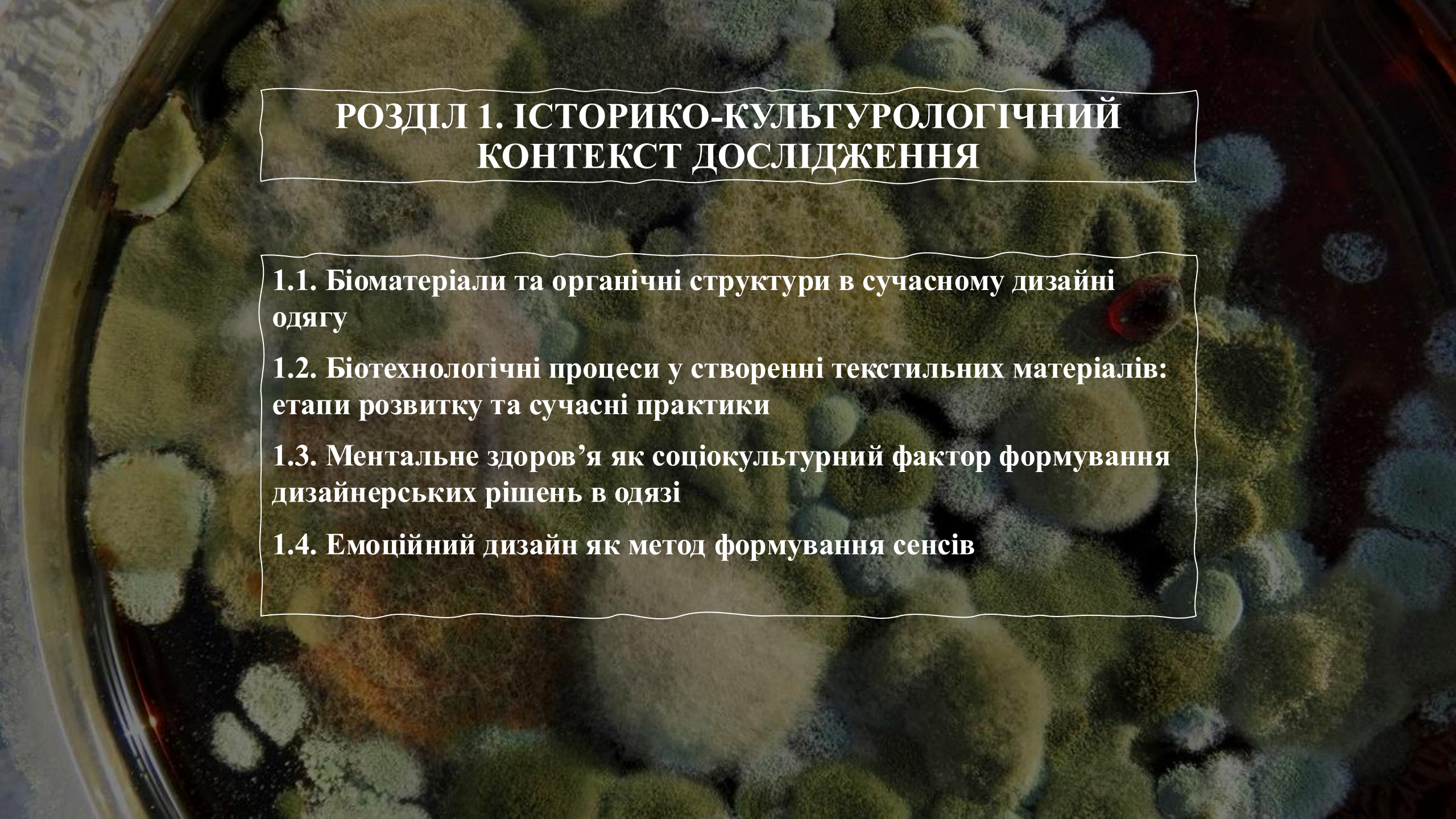

Об'єкт дослідження: застосування біоматеріалів та органічних матеріалів як експериментальних зразків у сучасному дизайні одягу.

Предмет дослідження: принципи інтеграції біоматеріалів та органічних структур у дизайні костюма як засіб візуалізації різних станів ментального здоров'я.

Методи дослідження:

У процесі дослідження застосовано міждисциплінарний підхід, що поєднує аналіз біоматеріалів, сучасних методів біодизайну та психологічних концепцій, пов'язаних із візуалізацією емоційних станів через художню форму. Основні принципи проекту полягають у визначенні комунікативного потенціалу біоматеріалів як засобу вираження психологічних та емоційних станів.

РОЗДІЛ 1. ІСТОРИКО-КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ КОНТЕКСТ ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1. Біоматеріали та органічні структури в сучасному дизайні одягу

1.2. Біотехнологічні процеси у створенні текстильних матеріалів: етапи розвитку та сучасні практики

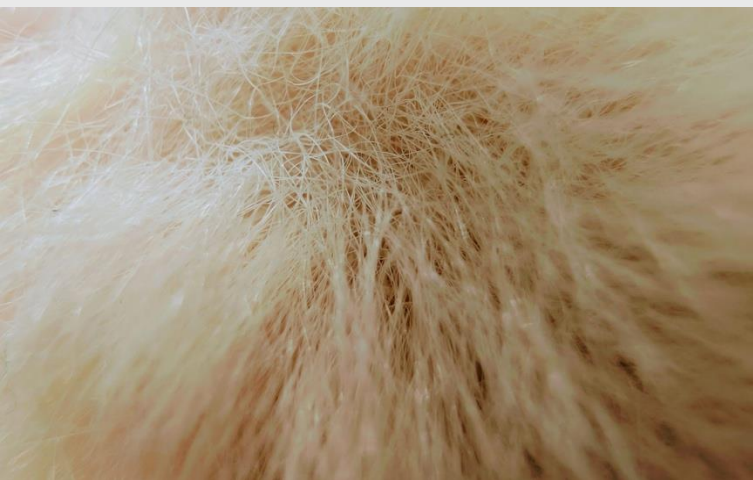
1.3. Ментальне здоров'я як соціокультурний фактор формування дизайнерських рішень в одязі

1.4. Емоційний дизайн як метод формування сенсів

Bioplastic

for FABTEXTILES
by Margaret Dunne

Біоматеріали

Біоматеріали – це широке поняття, яке включає в себе природні органічні компоненти, а також матеріали, отримані шляхом біотехнологічного процесу.

Біоматеріал може бути створений з органічної сировини або навіть за допомогою живих організмів, наприклад, бактеріального целюлозного шару, грибних структур «*mycelium*», біопластику з крохмалю чи желатину, ферментованих овочевих або фруктових мас. Біоматеріали можуть бути як готовими до використання, так і потребувати обробки для досягнення потрібних фізичних властивостей. Наприклад: міцності, гнучкості, водостійкості тощо.

A catalogue

Біотехнології

Біотехнологія – це застосування живих організмів, систем і процесів у різних сферах людської діяльності. Вони активно використовуються в медицині, фармацевтиці, сільському господарстві, харчовій промисловості, екології, енергетиці та навіть будівництві.

Сьогодні біотехнологія охоплює такі галузі, як матеріалознавство, харчова промисловість, медицина, екологія, сільське господарство та енергетика, а її об'єктами є бактерії, гриби, дріжджі, рослинні й тваринні клітини.

Біотехнології в моді дозволяють зменшити викиди CO₂, знизити споживання води та утворення відходів, що робить одяг більш стійким і екологічним.

Ментальне здоров'я

Термін «*ментальне здоров'я*» — зазначається як стан внутрішнього та соціального благополуччя, за допомогою якого людина розуміє свої можливості та здатна справлятися зі стресами щоденного життя. Сучасне уявлення про ментальне здоров'я охоплює не лише відсутність психічних захворювань, а й гармонійний баланс емоційних, пізнавальних і соціальних процесів.

У сучасній моді можна виокремити кілька стратегій роботи з темою ментального здоров'я. Перша — *представлення вразливості та емоційних переживань через образи*. Яка полягає у художньо-образному відтворенні емоційних станів через форму, крій і конструкцію одягу та ін. Прикладом такого підходу є колекція бренду Palmer Harding, у якій дизайнери переосмислили свій власний досвід депресії та тривоги і трансформували це у мову силуету та конструктивних ліній.

Palmer Harding

Друга стратегія – **сенсорна адаптивність**, зосереджується на сенсорній адаптивності та емоційному комфорті. Вона реалізується через використання м'яких натуральних матеріалів, приглушеної колористики та мінімізації подразнювальних елементів у конструкції одягу. Цей підхід демонструє колекція данського бренду The Garment, у якій спокійні силуети та тактильно комфортні тканини спрямовані на зниження сенсорного навантаження.

Третій напрям – **залучення теми ментального здоров'я як змістового ядра колекцій**. Полягає у використанні теми ментального здоров'я як концептуального ядра колекцій і публічних жестів. Вона проявляється у перформативних показах і візуальних маніфестах, які піднімають питання етичного ставлення до психологічних тем у модній індустрії. Показовим прикладом є подіумний перформанс Guccі весна/літо 2020, де під час показу модель Айеша Тан-Джонс влаштувала публічний протест. Вона вийшла на подіум-бігову доріжку з піднятими руками, на яких було написано: «Mental health is not fashion» або «Ментальне здоров'я – це не мода»

Gucci

The Garment

РОЗДІЛ 2. БІОМАТЕРІАЛИ В СУЧАСНІЙ МОДІ: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ДИЗАЙНЕРСЬКІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ

**2.1. Аналіз робіт-аналогів
дизайнерів за темою біотехнологій**

**2.2 Аналіз модних тенденцій на
2025-2026 рік**

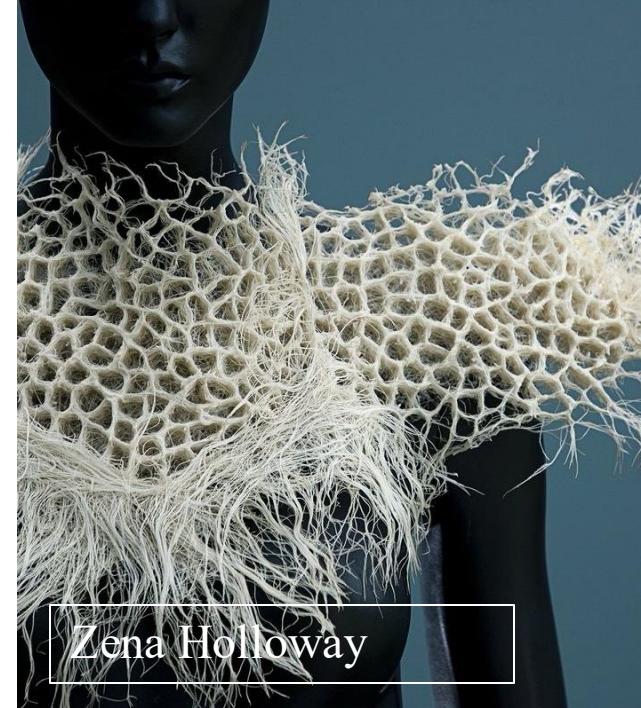
Loewe

Yuhan Bai

Bea Fremderman

Zena Holloway

Yuhan Bai

Dasha Tsypenko

Роботи-аналоги дизайнерів за темою

Біотехнологічні аналоги демонструють різноманітні підходи до використання живих органічних структур, вирощених матеріалів та біокомпозитів у дизайні одягу. Біоматеріали застосовуються як альтернатива традиційним тканинам і водночас як носії символічних та емоційних сенсів, що дозволяє репрезентувати теми сталого розвитку, взаємодії людини з природою та ментального стану.

Модні тенденції на 2025-2026 рік

Chanel

Dries Van Noten

Alexander McQueen

Alaïa

Paula Votteler

У сезоні SS26 ключові тенденції зосереджені на поєднанні насичених і природних кольорів, виразних фактур та експериментального формотворення. Кольорова палітра поєднує коричневі й блакитні відтінки з яскравими акцентами та м'якими нюансними тонами. Важливу роль відіграють тактильні матеріали, прозорі й фактурні поверхні, а також лелітки й рухлива бахрома, що підсилюють динаміку образу. Стилiстично сезон характеризується гібридністю форм, театральною виразністю та новими прийомами стилізації аксесуарів.

РОЗДІЛ 3. АВТОРСЬКА ПРОЄКТНА ПРОПОЗИЦІЯ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕННЯ

3.1. Мудборд

3.2. Концепція авторського проєкту

**3.3. Художньо-графічна розробка моделей
колекції**

**3.4. Технічна документація та процес
виготовлення експериментальної моделі**

Мудборд

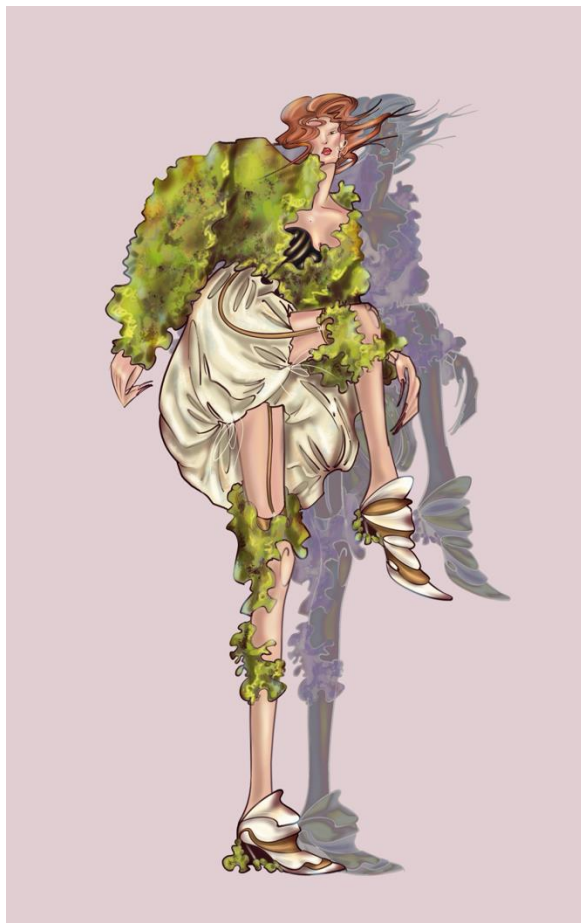
Концепція «*Skin of sense*»

Колекція «*Skin of sense*» («Шкіра відчуттів») досліджує можливість візуального відтворення ментальних станів людини через використання біоматеріалів як художньо-символічних засобів. Проєкт ґрунтується на ідеї того, що психоемоційні стани мають потенціал бути переданими через матеріальність – фактуру, колір, щільність і тактильність, які транслюються через фізичну форму.

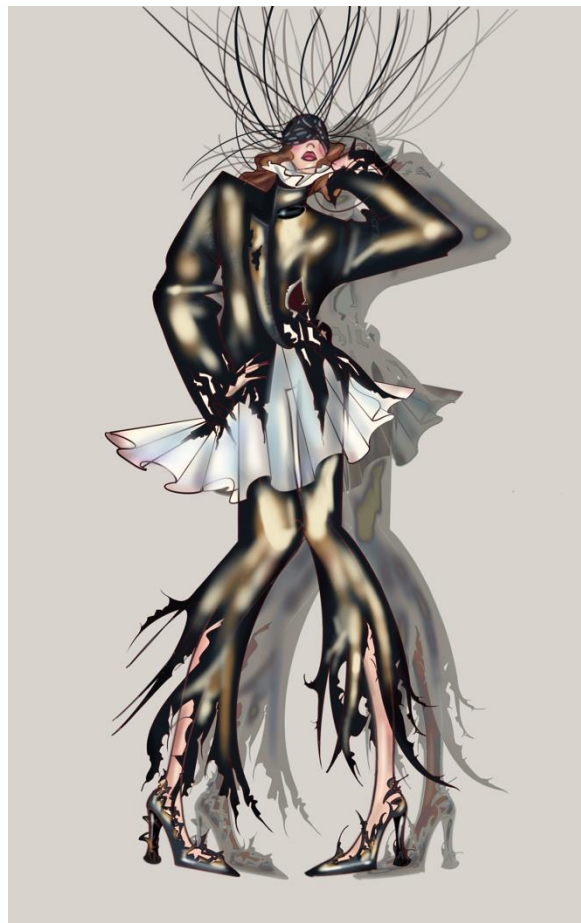
Джерелом натхнення стали експериментальні біоматеріали та їхні природні властивості. Кожен образ колекції відповідає окремому емоційному стану та вибудований навколо біоматеріалу. Так, **смута** втілена у фактурі пальмової кори, що уособлює внутрішню задерев'янілість та відчуття нерухомості; **натхнення** – у м'якому об'ємі моху, який символізує ріст і відновлення; **вигорання** – у попелі як залишку від знищення власних ресурсів; **самотність** – у мушлі, замкненій формі, що водночас захищає й ізолює; **ностальгія** – у засушених квітах як матеріалізації пам'яті; **вразливість** – у крихкій яєчній шкаралупі; **надія** – у кукурудзяних вусиках та ботві, які завжди прагнуть до світла; **агонія** – у висушеній шкірці дині, що позначає стан виснаження та руйнування. Мета біоматеріалів підсилити символічне навантаження та сформувати силуетність у візуальну презентацію кожного образу, і підкреслити єдність емоцій з матеріальною формою.

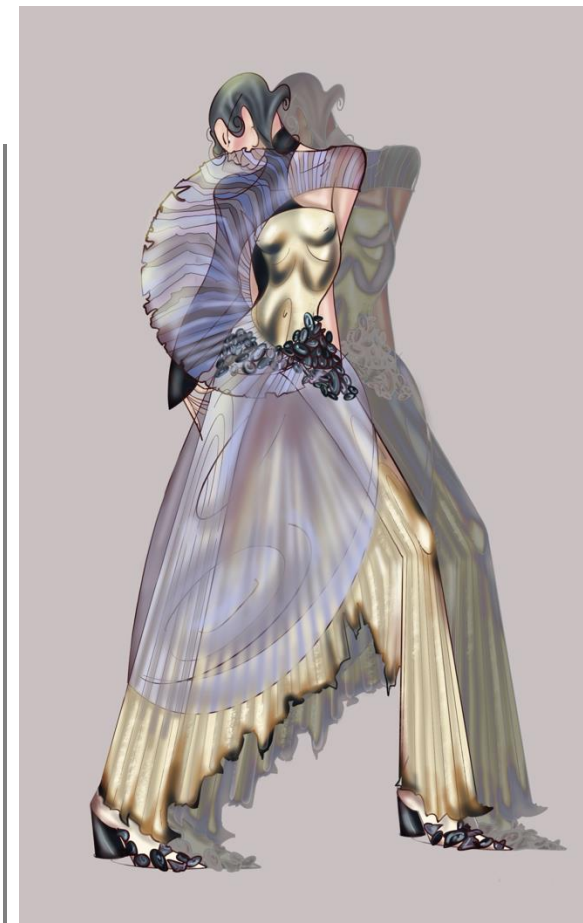
Модель № 1 Смута

Модель № 2 Натхнення

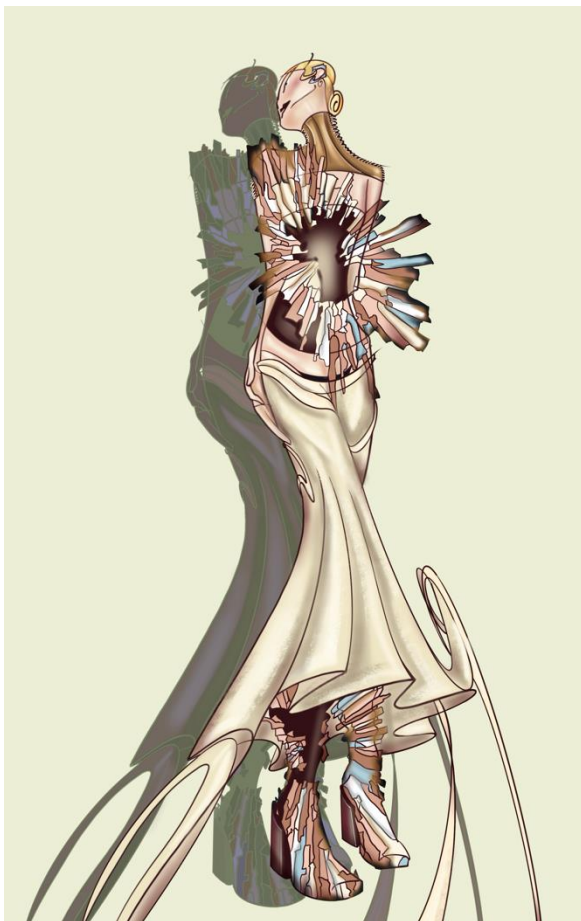
Модель № 3 Вигорання

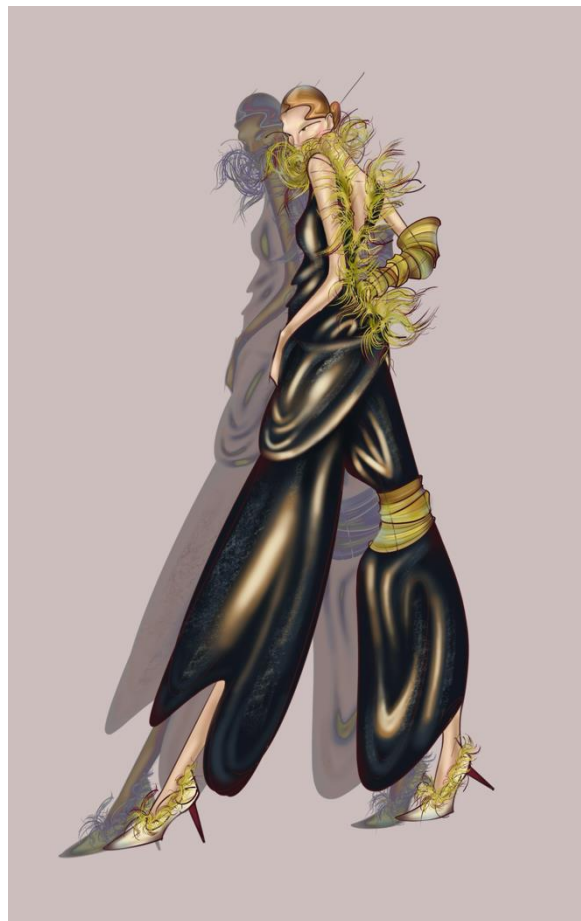
Модель № 4 Самотність

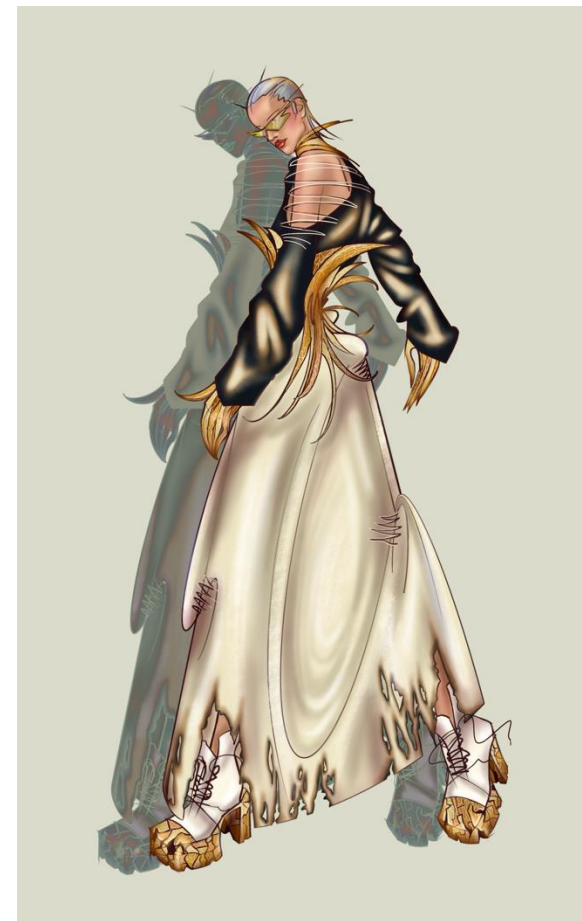
Модель № 5 Ностальгія

Модель № 6 Вразливість

Модель № 7 Надія

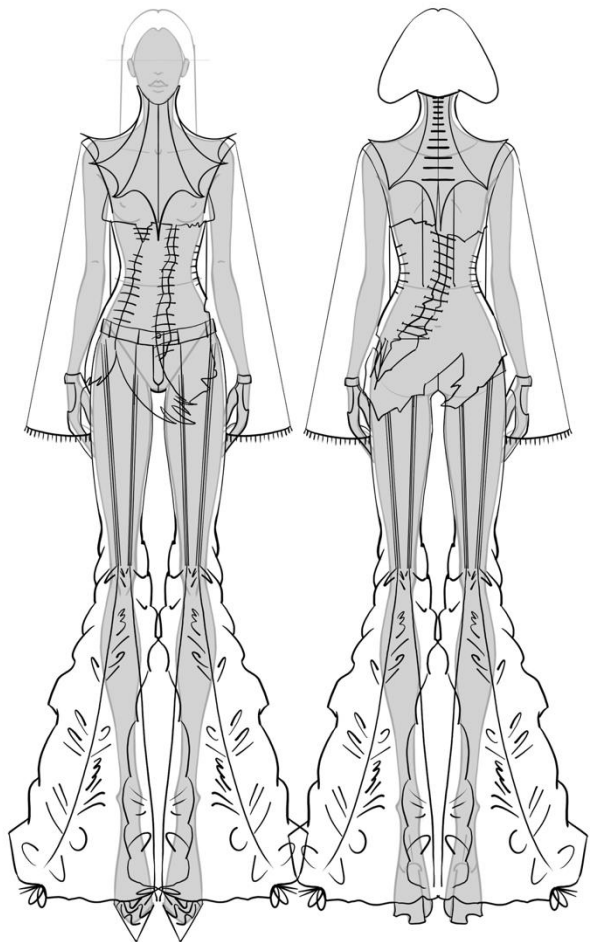
Модель № 8 Агонія

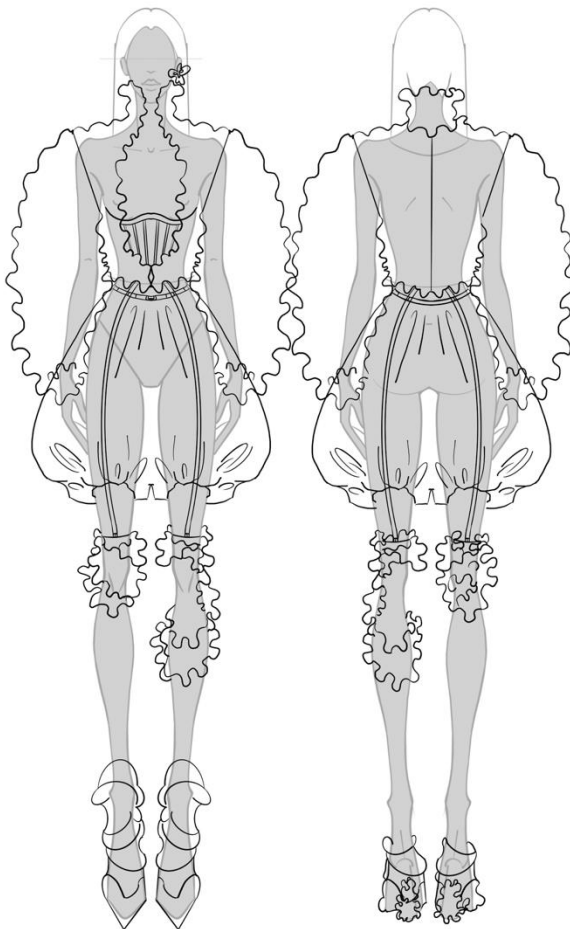
Фриз колекції

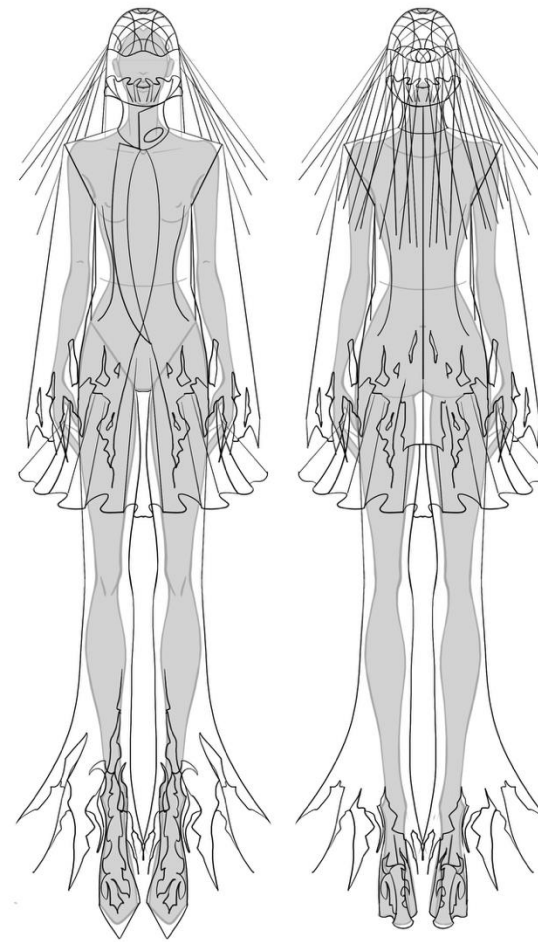
Технічні рисунки

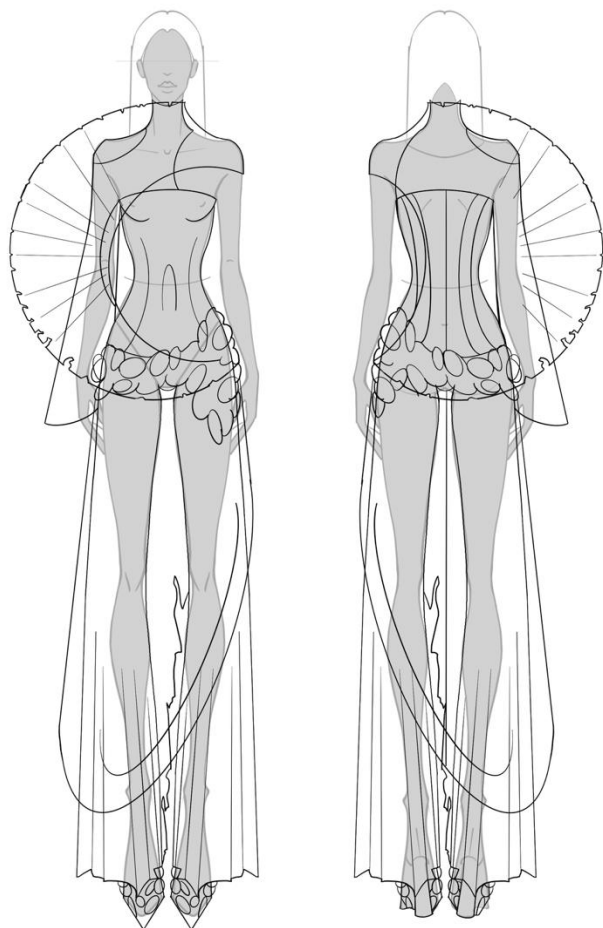
Модель № 1

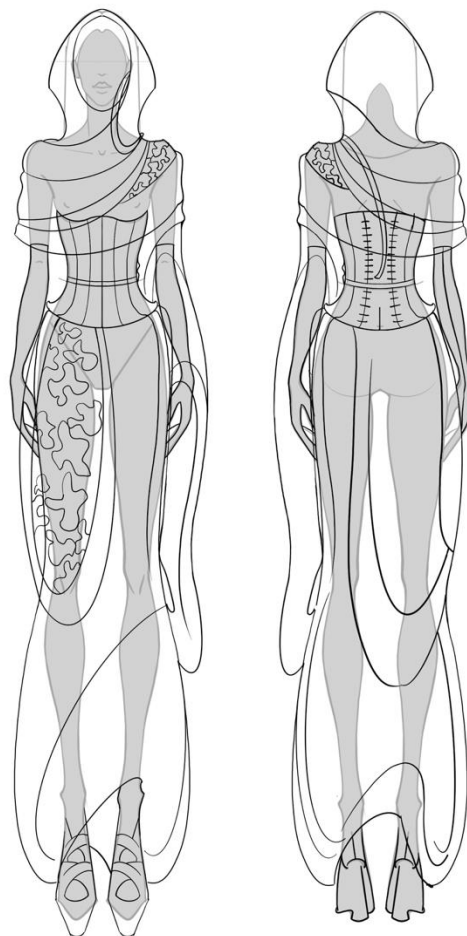
Модель № 2

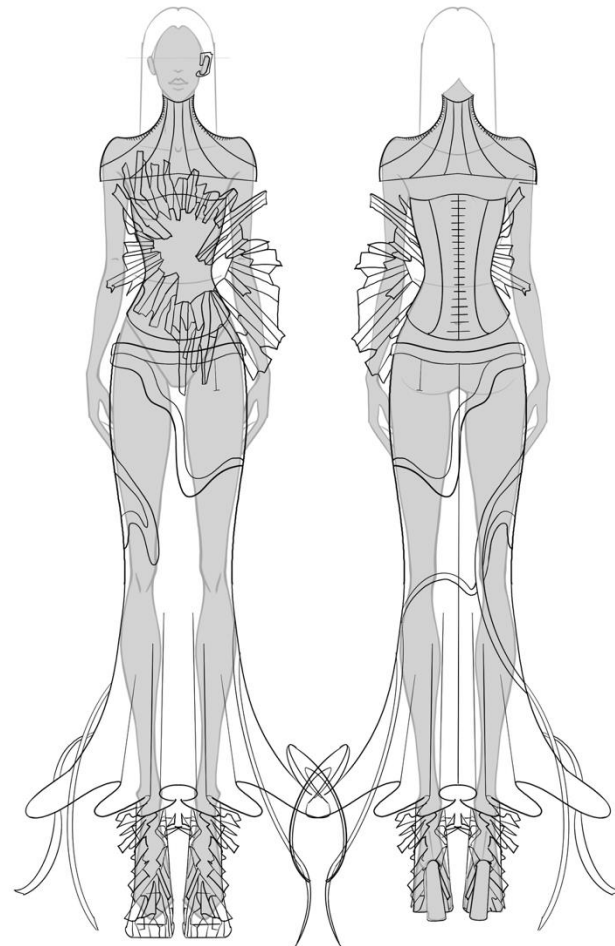
Модель № 3

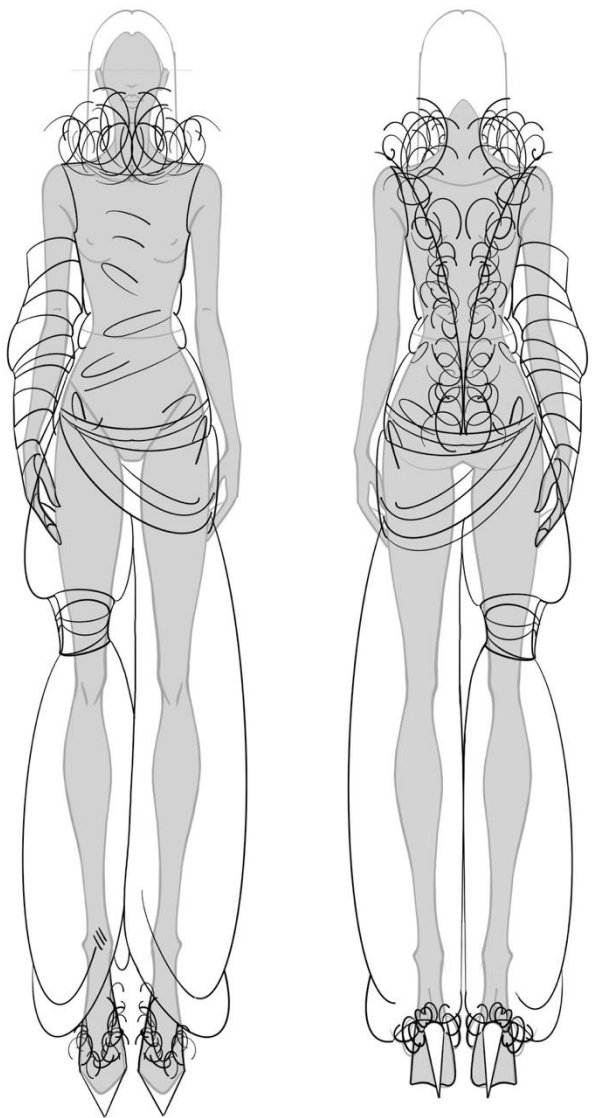
Модель № 4

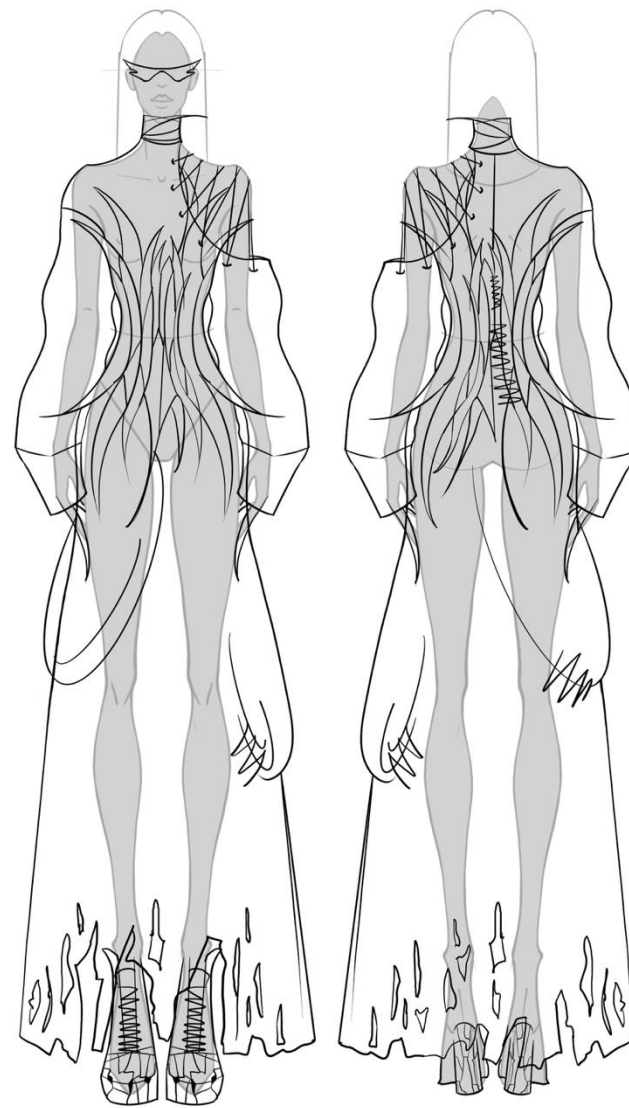
Модель № 5

Модель № 6

Модель № 7

Модель № 8

Для виготовлення в матеріалі обрано експериментальну модель № 1, яка представлена у вигляді моделі з драпіруванням брюк у поєднанні з корсетом, виконаним із біоматеріалу на основі пальмової кори, а також базової блузи з розширеним рукавом.

Матеріали для виготовлення експериментальної моделі були знайдені на просторах секонд-хенду та зібрані з різних джерел, що зумовлює використання принципу апсайклінгу як основного підходу до створення виробу. У роботі застосовано натуральні тканини — бавовну, натуральну шкіру, замшу, кору пальми, бавовняні мотузки. Для виготовлення брюк було використано синтетичний матеріал зі штор (поліестер).

Пошук біоматеріалу

Етапи виконання роботи

Процес виготовлення взуття

Процес підготовки до зйомки

Фото готового виробу

Фінальна фотопрезентація виробу

Проект колекції

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА НА ЗДОБУТТЯ СВО «МАГІСТР» ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 022 ДИЗАЙН, ОПП «КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ДИЗАЙН В ІНДУСТРІЇ МОДИ»
На тему: «БІОТЕХНОЛОГІЇ ТА ОРГАНІЧНІ МАТЕРІАЛИ В ДИЗАЙНІ ОДЯГУ ЯК РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ СТАНУ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ»

Актуальність теми. У сучасному світі екологічна криза та глобальні зміни в способі виробництва змушують переосмислити роль дизайну одягу як соціального інструменту впливу на суспільство. Однією з ключових проблем залишається надмірна виробництво і як наслідок велика кількість відходів, які не утилізуються та зростає споживчий культури в модній індустрії. У відповідь на ці виклики дизайнери звертаються до сталіх практик, біотехнологій та вторинного використання матеріалів.

Відомо, що металічного «дерева», яке є абсолютно безкоштовним, у XXI столітті вийшло на межі медичної етики і стало частинкою широкого соціального і культурного обговорення.

Мета роботи: дослідити, як органічні та біологічні матеріали можуть бути використані в дизайні одягу як інструмент екологічного виробництва етичного стилю людини та як способі відображення зв'язу між природою, тілом і ментальним «деревом».

Об'єкт дослідження: використання біоматеріалів та органічних матеріалів як експериментальних засобів у сучасному дизайні одягу.

Предмет дослідження: принципи інтеграції біоматеріалів та органічних структур у дизайні одягу як способу відображення різних станів ментального «дерева».

РОБОТИ АНАЛОГІ ЗА ТЕМОЮ БІОТЕХНОЛОГІЙ

ЗРАЗКИ БІОМАТЕРІАЛІВ

ПРОЦЕС СТВОРЕННЯ ВІРБУ

КОНЦЕПЦІЯ «SKIN OF SENSE»

Колекція «Skin of sense» («Шкіра відчуттів») досліджує можливість візуального відтворення ментальних станів людини через використання біоматеріалів як художньо-символічних засобів. Проект ґрунтується на ідеї того, що індивідуальні стани мають потенціал бути переданими через матеріальність – фактуру, колір, напівпрозорість і пластичність, які транслюються через фізичну форму. Глобальною наміреною стала експериментальна біоматеріалів та їхньої природної естетики. Кожен образ колекції відображає окремий емоційний стан та побудований навколо біоматеріалу. Так, смуга відтінків у фактурі пальмової кори, що уособлює внутрішню надмірну чутливість та відсутність нервовості; напівпрозорість – у м'якому об'ємі м'яку, який символізує ріст і відновлення; вогорання – у поєднанні як зачіски від використання класичних ресурсів; схованість – у зморщках, зламаних формах, що вогорно нахилили і вогорно; настільки – у зачісках, які як матеріальний паз «жінки» втрачають – у крихітці метиш надмірності; пазів – у курчавих дугах та боні, які завжди присутні до біологічного життя – у вогорній надмірності, що вогорно створює емоційність та відновлення. Мета біоматеріалів відобразити символічне навантаження та сформувати цілісний образ, у відображенні єдині смисли з матеріальними формами. Формування колекції базується на поєднанні традиційних елементів одягу з використанням біоматеріалів, що визначають характер конструкції та їхню пластичність. До використання входять браси, стійки, корсети, топи, а також експериментальні об'єкти, такі як надмірності асфальту та електрики, які є структурою формуючи всілякі надмірності образів. Ключовим принципом проекту є символічність: для створення виразної репрезентації біоматеріалів та природні компоненти, а також методи дослідження, що передбачають роботу з екологічними текстильними виробами, що дозволяють мінімізувати екологічний слід.

ТЕХНІЧНІ ЕСКІЗИ

ФІНАЛЬНА ФОТОПРЕЗЕНТАЦІЯ ВІРБУ

МУДБОРД

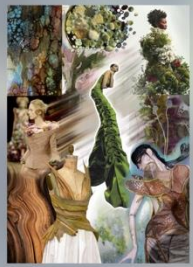

ФОТО ГОТОВОГО ВІРБУ

Автор проекту: Софія ЯРМАК. Керівник: док. мист., професор Оксана Лагода. 2025 рік

A pair of brown leather gloves and a light-colored hat are laid out on a textured, greyish-brown surface. The gloves are positioned in the foreground, with one glove slightly overlapping the other. The hat is behind them, partially obscured. The entire scene is framed by a white, hand-drawn rectangular border with wavy edges.

Дякую за увагу!